

มวนเขียวดูดไข่

ด้วงเต่า

ด้วงดิน

ตัวเบียนและตัวทำเพลี้ยกระโดด

มวนเขียวดูดไข่ เป็นตัวทำดูดกินไข่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลที่สำคัญมาก จะดูดกินไข่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและเพลี้ยจักจั่นทำให้ไข่ฝ่อ พบทั่วไปในนาข้าวโดยเฉพาะภาคกลาง และจะอพยพเข้ามาในนาพร้อมกับเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หากมีมากในนาจะสามารถควบคุมเพลี้ยฯ ได้

ด้วงเต่า เป็นตัวทำกินเหยื่อทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่นไซ้ของหนอนห่อใบข้าวหนอนกอข้าว หนอนผีเสื้อกินใบข้าวและดักแด้หนอนผีเสื้อกินใบ

เป็นตัวทำ จับเหยื่อกินทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่น หนอนและดักแด้ของผีเสื้อกินใบข้าว หนอนและดักแด้ของแมลงบัว พบได้ตามต้นข้าวเพื่อหาเหยื่อ

เป็นทั้งตัวทำและตัวเบียน ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและเพลี้ยกระโดดหลังขาว พบทั่วไปบนต้นข้าว เป็นแมลงที่มีความว่องไว เพศเมียจะวางไข่ในตัวของเพลี้ยกระโดดฯ ตัวหนอนจะเจริญอยู่ภายในตัวเพลี้ยกระโดดฯ ทำให้เกิดเป็นถุงโป่งข้างลำตัว และตายในที่สุด

มวนดูดไข่

ด้วงก้นกระดก

แมลงปอ

แตนเบียนหนอนห่อใบข้าว

มวนดูดไข่ ลักษณะใกล้เคียงกับมวนเขียวดูดไข่แต่มีปีกสีน้ำตาลและเพลี้ยจักจั่นพบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ในภาคกลางจะพบน้อยกว่าเมื่อเทียบกับมวนเขียวดูดไข่

เป็นตัวทำ จับเหยื่อกินทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่น หนอนและดักแด้ของผีเสื้อกินใบข้าวและไซ้ของหนอนกอ พบทั่วไปในนาข้าวเวลาจึงจะยกปลายท้องตั้งขึ้นคล้ายแมงป่องจึงเรียกว่า “ด้วงก้นกระดก”

เป็นตัวทำ พบทั่วไปในนาข้าว บินโฉบจับเหยื่อกินเป็นอาหาร เช่น ผีเสื้อ หนอนกอข้าว ผีเสื้อหนอนห่อใบข้าวและศัตรูข้าวอื่นๆ สามารถพบได้ตั้งแต่ ข้าวอายุน้อยจนถึงข้าวอายุเก็บเกี่ยว ที่พบในนาข้าวมี 2 ชนิด คือ แมลงปอบ้าน และแมลงปอเข็ม

เป็นตัวเบียน หนอนห่อใบข้าว เป็นแตนเบียนมีความสำคัญในการลดปริมาณลงของหนอนห่อใบข้าว เพศเมียมีอวัยวะวางไข่มีลักษณะเป็นเข็มยาวโดยจะแทง ทะลุและวางไข่ในตัวหนอนห่อใบข้าว ไซ้ของแตนเบียนจะฟักและเจริญเติบโตภายในตัวหนอน ทำให้ตัวหนอนห่อใบข้าวตายในที่สุด

สิ่งมีชีวิตอื่นๆ

ที่เป็นประโยชน์นอกเหนือจากแมลง คือ แมงมุม และเชื้อจุลินทรีย์บางชนิด เช่น เชื้อราบิวเวอร์เรีย ฯลฯ

แมงมุมเขี้ยวยาว

เป็นตัวทำ พบในนาข้าว 6 ชนิด ลักษณะลำตัวและขาจะยาวกว่าแมงมุมชนิดอื่น ปกติจะพบเกาะตามใบข้าวและชักใยดักจับเหยื่อที่บินเข้ามา เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ผีเสื้อหนอนกอใบข้าว ฯลฯ สามารถพบแมงมุมชนิดนี้ ตั้งแต่ข้าวยังเล็กจนถึงระยะเก็บเกี่ยว

แมงมุมสุนัขป่า

เป็นตัวทำ ตัวเต็มวัยจะมีสีน้ำตาลอ่อนถึงดำ ไม่ชักใยจับเหยื่อ คอยจับเหยื่อบริเวณโคนต้นข้าวสามารถวิ่งไปมาบนผิวน้ำได้อย่างรวดเร็ว ชอบกินตัวเต็มวัยของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่น ผีเสื้อหนอนกอข้าว ฯลฯ การใช้สารเคมีชนิดเม็ดจะเป็นอันตรายต่อแมงมุมชนิดนี้

เชื้อราบิวเวอร์เรีย

เป็นเชื้อราขาวที่ทำให้เกิดโรคของแมลง โดยสปอร์ของเชื้อราจะสร้างเส้นใยแทงทะลุผ่านลำตัวแล้วสร้างสารพิษทำลายแมลง ทำให้แมลงป่วยไม่กินอาหารแล้วตายในที่สุด แมลงที่ถูกเชื้อราบิวเวอร์เรียทำลายจะตายภายใน 3-5 วันแมลงที่ตายจะมีลักษณะแห้ง มีสปอร์สีขาวปกคลุมทั่วตัวสามารถใช้กำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แมลงดำหนาม ฯลฯ

ผลิตและเผยแพร่

โครงการการพัฒนาศูนย์บริการวิชาการ
เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ปี 2556
สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว

ข้อมูลและภาพประกอบ

สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว

แมลงที่เป็นมิตรแก่...ของชาวนา

แมลงตัวทำ ช่วยปกป้องต้นข้าวโดยกัดกินเหยื่อทั้งตัวทำให้แมลงศัตรูข้าวตายทันที เช่น ดั่งดิน ตักแตนดำข้าว แมลงปอ แมลงหางหนีบ ฯลฯ และแมลงที่แทงดูดเหยื่อ เช่น มวนเพชรฆาต มวนพิฆาต ฯลฯ

แมลงตัวเบียน ช่วยรักษาต้นข้าวโดยการอาศัยและหากินอยู่กับเหยื่อ ทั้งภายนอกและภายในตัวเหยื่อ ทำให้เหยื่ออ่อนแอและตายในที่สุด เช่น แตนเบียนไข่ แมลงเบียนตัวหนอน แมลงเบียนดักแด้ และแมลงเบียนตัวเต็มวัยต่างๆ

มิตรแท้ ของชาวนา

ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
ศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
ศูนย์บริการชาวนาใกล้บ้านท่าน โทร. 02-561-3962
www.ricethailand.go.th

จัดทำโดย :

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว

รวบรวมและเรียบเรียงโดย :

พรศิริ เสนากัสป์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
วันทนา ศรีรัตนศักดิ์ นักกีฏวิทยาชำนาญการพิเศษ